

Хаяг: Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
2-р хороо, 5-р хороолол, /14251/
Сөүлийн гудамжны 11/1-р байрны 6-р давхарт
Утас: 7272 2828
Имэйл: info@bid.mn
Вэб сайт: www.bid.mn

2025/04/10 № 04/10 - 03
танай _____-ны № _____-т

МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН
БИРЖИД

Тайлан хүргүүлэх тухай

Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2021 оны 06 дугаар сарын 11-ний өдрийн 226 дугаар тогтоолоор баталсан “Өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам”-ын 8.6.1-д “Улирлын тайлан /Маягт БГ-У-ын дагуу/-г дараа сарын 10-ны өдрийн дотор,/ гэж заасны дагуу 2025 оны 01 дүгээр улирлын тайланг хавсралтаар хүргүүлж байгааг хүлээн авна уу

Хавсралт 2 хуудастай

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

А.АСУТАЙ

“Бизнес инвест девелопмент ББСБ” ХХК-ийн
2025 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдрийн
04/10-03 тоот албан бичгийн хавсралт

“Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам”-ын

Хавсралт 8

Маягт БГ-УТ

БОНД ГАРГАГЧИЙН УЛИРЛЫН ТАЙЛАН⁸

Огноо: 2025/04/10
(0000,сс,өө)

Бонд гаргагчийн нэр:

Бизнес Инвест
Девелопмент ББСБ

Тайлангийн:

жил:

2025

Регистрийн дугаар:

5013348

улирал:

01

Бонд гаргасан огноо:

2025.01.22

дугаар:

202501

Гаргасан бондын:

нэр:

BID 2.0 BOND

хугацаа дуусах огноо:

2027.01.27

тоо ширхэг:

100,000

үнийн дүн:

10,000,000,000.00

Бүртгэлтэй бонд:

тоо ширхэг:

100,000

1. Бонд гаргагчийн ерөнхий мэдээлэл

1.1. Нэр:

1.2. Үүсгэн байгуулагдсан огноо:

1.3. Үйл ажиллагааны чиглэл:

1.4. Ажилчдын тоо:

1.5. ТУЗ-ийн дарга:

1.6. Гүйцэтгэх захирал:

1.7. Хаяг:

1.8. Холбоо барих утас:

1.9. Цахим хаяг, шуудан:

1.10. Аудитор, гэрээ байгуулсан огноо:

1.11. Арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгүүлсэн
огноо:

1.12. Бондын код:

ISIN код:

1.13. Олон нийтэд мэдээлэл хүргэсэн арга, хэлбэр,
хэвлэл:

“Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ” ХХК
2005.05.15
Итгэлцлийн үйлчилгээ Гадаад валютын арилжаа Цахим төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулга Зээлийн үйл ажиллагаа
110
А.Алтансүх
А.Асутай
Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 2-р хороо, 5-р хороолол /14251/, Сөүлийн гудамжны 11/1- р байрны 6 давхар
+976 7272-2028
frd@bid.mn
2024.08.15
2025.01.22
BIDB
MN0BIDB30524
Монголын хөрөнгийн бирж

2.5. Шаардлагатай бусад мэдээлэл:

-----

3. Санхүүгийн мэдээлэл:

3.1. Санхүү байдлын тайлан

Санхүүгийн үзүүлэлтүүд	Тайлант үед	Өмнөх оны мөн үед	Өмнөх оны жилийн дүн
<i>Эргэлтийн хөрөнгө</i>			
<i>Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө</i>	2,521,844.72	8,819,198.25	9,453,623.52
<i>Дансны ба бусад авлага</i>	84,915,299.05	75,816,393.82	67,676,782.90
<i>Бараа материал</i>	19,689.17	18,695.85	17,336.75
<i>Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо</i>	480,408.60	449,680.66	816,028.28
<i>Бусад эргэлтийн хөрөнгө</i>	15,193,271.05	4,456,100.42	2,347,117.93
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	103,130,512.59	89,560,069.01	80,310,889.38
<i>Эргэлтийн бус хөрөнгө</i>	-	-	-
<i>Үндсэн хөрөнгө</i>	9,975,445.15	9,651,227.88	4,327,231.02
<i>Биет бус хөрөнгө</i>	422,310.65	453,292.80	597,521.66
<i>Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө</i>	-	-	-
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	10,397,755.80	10,104,520.68	4,924,752.68
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	113,528,268.39	99,664,589.68	85,235,642.05
<i>Богино хугацаат өр төлбөр</i>	17,424,233.58	16,236,234.33	17,388,733.58
<i>Дансны ба бусад өглөг</i>	18,134,966.33	3,462,700.58	21,629,609.48
<i>Татварын өглөг</i>	205,525.33	378,244.37	627,205.80
<i>Богино хугацаат зээл</i>	570,304.20	-	6,616,035.00
<i>Урьдчилж орсон орлого</i>	10,537.21	-	-
Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	36,345,566.67	20,077,179.27	46,261,583.86
<i>Урт хугацаат өр төлбөр</i>	18,273,945.21	21,410,200.91	-
<i>Урт хугацаат зээл</i>	14,373,230.08	13,821,303.02	-
Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	32,647,175.28	35,231,503.93	-
ӨР ТӨЛБӨРИЙН НИЙТ ДҮН	68,992,741.95	55,308,683.20	46,261,583.86
<i>Эздийн өмч</i>			
<i>Хувьцаат капитал</i>	5,000,001.00	5,000,001.00	5,000,001.00
<i>Халаасны хувьцаа</i>	-	-	-
<i>Нэмж төлөгдсөн капитал</i>	-	-	-
<i>Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл</i>	1,142,716.97	1,145,490.54	484,333.02
<i>Эздийн өмчийн бусад хэсэг</i>	71,388.60	-	-
<i>Тайлант үеийн ашиг (алдагдал)</i>	2,379,619.96	8,484,843.35	8,461,479.42

Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ ХХК

**Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын
Дагуу бэлтгэгдсэн Тусдаа Санхүүгийн Тайлан болон
Хараат бус Аудиторын Тайлан**

2024 оны 12 дугаар сарын 31

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хувьцаа Эзэмшигчид:

А.Алтансүх
Х.Одонтуяа

Санхүүгийн Газрын Захирал:

А.Баяржаргал

Албан хаяг:

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 2-р хороо,
5-р хороолол, сөүл, 11/1-р барилга, 6 давхар

Харилцагч Банк:

Хаан Банк ХК
Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК
Хас Банк ХК
Тээвэр Хөгжлийн Банк ХК
Голомт Банк ХК
Төрийн Банк ХК

Аудитор:

Нексия Глобал Монголиа Аудит ХХК
Мэргэшсэн Нягтлан Бодогчид

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ –ийн Хувьцаа эзэмшигчид

Аудиторын дүгнэлт

Бид "Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ" ХХК (цаашид "Компани" гэх)–ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрөөрх Компанийн тусдаа санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн жилийн тусдаа дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, тусдаа өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, тусдаа мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр дээр нэрлэсэн тусдаа санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрийн байдлаарх Компанийн тусдаа санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн тусдаа санхүүгийн үйл ажиллагааны үр дүн, тусдаа мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартууд ("СТОУС")–ын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандарт ("АОУС")–уудын дагуу хийж гүйцэтгэв. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагуудыг энэхүү тайлангийн "Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага" хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталсан "Мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм"–ийн дагуу Компаниас хараат бус бөгөөд уг дүрэмд заасны дагуу өөрсдийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай, зохистой үндэслэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

Тусдаа санхүүгийн тайлантай холбоотойгоор удирдлагын хүлээх хариуцлага

Тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС–ын дагуу бэлтгэх, үнэн зөв толилуулах ба залилан, алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтуудад удирдлага хариуцлага хүлээнэ.

Компанийн удирдлага нь тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Компанийн үйл ажиллагааг зогсоох эсвэл татан буулгахаар төлөвлөсөн эсвэл эдгээрээс өөр бодит сонголт байхгүйгээс бусад тохиолдолд тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг гаргахдаа удирдлага нь тасралтгүй байх зарчмын дагуу Компанийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварыг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэгтэй. Засаглал хариуцсан этгээдүүд нь Компанийн тусдаа санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

АОУС–ын дагуу хийх аудитын үед бид мэргэжлийн үнэлэмж, мэргэжлийн үл итгэх зарчмыг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

- Залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох тусдаа санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу тайлагналуудын эрсдэлүүдийг таних, үнэлэх, тэдгээр эрсдэлд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулах, гүйцэтгэх, өөрсдийн дүгнэлтэд үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авах. Залилан нь хуйвалдах, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу мэдэгдэл хийх, дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг үйлдлүүдтэй холбоотой байж болох тул залилангаас үүдэн гарсан материаллаг буруу тайлагналыг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүдэн гарсан буруу тайлагналыг ирүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА АШИГ, АЛДАГДАЛ БА БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөр	Тод	2024	2023
Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	5	26,442,297	23,151,970
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	6	(7,972,832)	(5,892,102)
Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэний бууралт	7	(1,833,112)	(2,701,882)
Нийт ашиг		16,636,353	14,557,986
Үйлчилгээний хураамжийн орлого	8	819,260	657,516
Үйлчилгээний хураамжийн зардал	9	(598,781)	(226,819)
Цэвэр үйлчилгээ хураамжийн орлого		220,479	430,697
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	10	(7,787,359)	(5,697,013)
Дахин үнэлгээнээс үүссэн олз / (гарз)	11	293,975	(271,097)
Бусад олз/ (гарз)	12	5,635	(983)
Бусад орлого	13	1,138,940	1,762,180
Бусад зардал	14	(451,565)	(802,915)
Татварын өмнөх ашиг		10,056,458	9,978,855
Орлогын тат зарын зардал	15	(1,571,615)	(1,517,375)
Тайлант жилийн ашиг		8,484,843	8,461,480
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Дахин үнэлгээний олз		661,158	-
Дахин үнэлгээний нөөцийн ашиг/(алдагдал)		-	-
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй ашиг		9,146,001	8,461,480

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөсэр	Хувьцаат капитал	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Бусад эздийн өмч	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт өмч
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	26,814,893	32,299,227
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	8,461,480	8,461,480
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	-	-	-
Эздийн өмчийн өөрчлөлт	-	-	-	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	(1,786,648)	(1,786,648)
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	33,489,725	38,974,059
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт ба алдааны залруулга	-	-	-	(503,119)	(503,119)
2024 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	32,986,606	38,470,940
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	8,484,843	8,484,843
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	661,158	-	-	661,158
Эздийн өмчийн өөрчлөлт	-	-	-	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	(3,261,034)	(3,261,034)
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,001	1,145,491	-	38,120,415	44,355,907

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

Мянган төгрөгөөр	Тод	2024-12-31	2023-12-31
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Худалдан авсан өмч, барилга, тоног төхөөрөмж	23	(6,923,605)	(189,142)
Борлуулсан үндсэн хөрөнгө		55,000	-
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	26	(18,150)	(124,502)
Нэмэгдсэн ашиглах эрхтэй хөрөнгө	19	(242,771)	(1,177,983)
БҮЦ ашиг алдагдлаар хэмжигдэх өмчийн үнэт цаасны х/далдан авалт	36	(15,805,640)	-
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өрийн үнэт цаасны худалдан авалт	36	399,440	31,406
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өмчийн үнэт цаасыг эргүүлэн авснаас олсон орлого	36	14,305,640	752,839
Хүлээн авсан ногдол ашиг		25,508	11,065
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(8,204,578)	(696,317)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Гаргасан бонд	36	42,812,072	25,620,911
Бондын эргэн төлөлт	36	(51,873,998)	(14,819,994)
Төлсөн ногдол ашиг		(487,034)	(1,786,648)
Авсан зээл болон өр төлбөр	36	42,162,921	33,453,414
Зээл болон өр төлбөрийн эргэн төлөлт	36	(35,167,228)	(39,647,397)
Харилцагчаас татсан итгэлцэл	36	30,847,942	36,288,297
Харилцагчдад төлсөн итгэлцэл	36	(22,236,181)	(32,599,689)
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(3,861,228)	(2,654,800)
Зээлийн өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(454,034)	(844,339)
Бондын өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(3,744,475)	(2,070,461)
Түрээсийн өр төлбөрийн төлсөн үндсэн төлбөр		(274,165)	(232,525)
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн нөлөөлөл		-	39,241
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(2,275,408)	746,010
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт/ (бууралт)		7,819,930	(7,319,435)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний Үлдэгдэл	17	1,011,072	8,383,205
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө		(11,804)	(52,698)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	17	8,819,198	1,011,072

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

2. Компанийн үйл ажиллагааны орчин

Монгол улс хөгжиж буй зах зээлийн олон шинж чанарыг агуулдаг. Тус улсын эдийн засаг зэс болон нүүрсний үнэд маш мэдрэмтгий байдаг. Хууль эрх зүйн дүрэм ба татварын зохицуулалтын орчин нь үргэлжлэн хөгжиж, тогтмол өөрчлөгдөж, олон янзаар тайлбарлагддаг.

Монгол Улсын эдийн засаг уул уурхайн салбарт тулгуурласан хэвээр байгаа бөгөөд нүүрс, зэсийн экспорт эдийн засагт голлох нөлөө үзүүлж байна. 2023 онд эдийн засаг 7.0%-иар өссөн нь ашигт малтмалын экспорт нэмэгдэж, худалдааны баланст эерэг нөлөө үзүүлсэнтэй холбоотой боловч инфляци, төгрөгийн ханшийн уналт, олон улсын зах зээлийн хэлбэлзэл нь эрсдэл дагуулсан хэвээр байна.

Хууль, татвар, зохицуулалтын орчин тасралтгүй өөрчлөгдөж байгаа нь бизнесийн үйл ажиллагаанд шууд нөлөөлж байна. 2024 оны эдийн засгийн өсөлтийн төлөв 4.1%-иас 7.5% хооронд хэлбэлзэж байгаа нь БНХАУ-ын эрэлт хэрэгцээ, дэлхийн түүхий эдийн үнэ, Монгол Улсын дотоод бодлогоос хамааралтай гэж үзэж байна.

Түүнчлэн дэлхийн эдийн засгийн тодорхойгүй байдал, эрэлт нийлүүлэлтийн доголдол, түүхий эдийн үнийн хэлбэлзэл, геополитикийн эрсдэлүүд зэрэг нь бизнесийн орчинд нөлөөлсөн хэвээр байна.

ОХУ болон Украины дайн нь олон улсын худалдаа, эрчим хүчний зах зээлд нөлөөлсөөр байгаа бол Израиль-Газын мөргөлдөөн нь дэлхийн эдийн засагт, ялангуяа газрын тосны үнэд тодорхойгүй байдлыг бий болгож байна. Эдгээр хүчин зүйлс нь Монгол Улсын инфляци, санхүүгийн зах зээл, эдийн засгийн ерөнхий төлөвт нөлөөлж болзошгүй.

Байгаль орчин, нийгэм, засаглалын (ESG) асуудал бизнесийн орчинд улам бүр чухал байр суурь эзлэх боллоо. Монгол Улс эдийн засгийн олон талт хөгжлийг дэмжих бодлогын хүрээнд 2030 он гэхэд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувийг 30%-д хүргэх зорилт тавьж байгаа бөгөөд уул уурхайн салбарын компаниудад ил тод, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах шаардлага нэмэгдэж байна. Олон улсын хөрөнгө оруулагчдын хүлээлт, зохицуулалтын шинэ шаардлагуудын хүрээнд ESG-тэй уялдсан бизнесийн загварыг хэрэгжүүлэх нь зайлшгүй болж байна.

Удирдлага нь Компанийн үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангах, ажилчдаа дэмжих чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг авч байна. Гэсэн хэдий ч өнөөгийн эдийн засгийн нөхцөл байдлын ирээдүйн үр нөлөөг урьдчилан таамаглахад хэцүү бөгөөд удирдлагын одоогийн хүлээлт, тооцоолол нь бодит үр дүнгээс ялгаатай байж болно.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд

3.1 Тайлан бэлтгэх үндэслэл

Тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхэд ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын хураангуйг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын гол товчоо хэсэгт толилуулсан. Өөрөөр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд уг бодлогуудыг толилуулж буй бүх тайлант үеүдэд тууштай баримталж мөрдөх болно.

Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн болон тайлагнагч валют нь Монгол улсын мөнгөн тэмдэгт болох Төгрөг юм.

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангууд нь төгрөгөөр илэрхийлэгдэж, мянган төгрөгөөр нарийвчлан харуулж тайлагнагдсан.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт (үргэлжлэл)

	Тайлбар	Гарсан огноо	Хүчин төгөлдөр болох хугацаа
СТОУС 7 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Санхүүгийн хэрэгслүүд: Тодруулагууд</i> Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангилал ба үнэлгээний тухай нэмэлт өөрчлөлтүүд	2024 оны 5 сар	2026 оны 1 сарын 1
СТОУС 9 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Санхүүгийн хэрэгслүүд</i> Санхүүгийн хэрэгслийн ангилал, хэмжилттэй холбоотой нэмэлт өөрчлөлтүүд <i>Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга</i>	2024 оны 5 сар	2026 оны 1 сарын 1
СТОУС 18 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	СТОУС 18-д танилцуулсан шинэ үндсэн ойлголтууд нь ашиг алдагдлын тайлангийн бүтэц, 'менежментийн тодорхойлсон гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүд'-ийг санхүүгийн тайлангуудад заавал оруулах шаардлага болон нэгтгэл ба задлан шинжилгээ хийх зарчимд сайжруулсан ойлголтуудыг багтаадаг	2024 оны 4 сар	2027 оны 1 сарын 1
СТОУС 19 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Олон нийтэд хариуцлага хүлээдэггүй охин компаниуд: Тодруулга</i> Шинэ стандарт нь эрх бүхий туслах санхүүгийн тайлангийн тодруулгад тавигдах шаардлагыг багасгасан	2024 оны 5 сар	2027 оны 1 сарын 1

Компани нь эдгээр шинэ санхүүгийн стандартууд болон засваруудын нөлөөллийг үнэлж байна. Компани нь хувиргах боломжтой өрийн хэрэгслийг түүний хувиргах шинж чанаруудаас шалтгаалан хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэл гэж ангилдаг бөгөөд энэ ангилал нь урт хугацааны өрийг хөрөнгийн хэрэгсэл гэж ангилсан байдаг тул эдгээр НББОУС 1-ийн засварууд нь өрийн ангилалд томоохон нөлөөлөл үзүүлэхгүй гэж үзэж байна.

Компани нь НББОУС-аас гаргасан бөгөөд эцэслээгүй байгаа бусад стандартууд нь тусдаа санхүүгийн тайлангуудад материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй гэж тооцоолж байна.

3.4 Бодит үнэ цэний хэмжилт

Компани нь хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо тухайн зах зээл дээрх хамгийн сайн ажиглагдахуйц мэдээллийг ашиглахыг зорьдог. Бодит үнэ цэнийг үнэлгээний арга барилд ажиглагдах өгөгдлүүдэд үндэслэн бодит үнэ цэний шатлалаар дараах түвшинд ангилдаг:

- Түвшин 1: Хөрөнгө, өр төлбөрийн хувьд хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй (залруулаагүй), идэвхтэй зах зээл дээрх үнэ.
- Түвшин 2: Түвшин 1 дэх бүртгэсэн бодит үнэ цэнд томоохон нөлөө үзүүлэх бүх өгөгдлүүдийг нь шууд (жишээлбэл: үнэ) болон шууд бусаар (жишээлбэл: үнээс хамааралтай) ажиглах боломжтой бусад техникүүд;
- Түвшин 3: бүртгэсэн бодит үнэ цэнд томоохон нөлөө үзүүлэх, ажиглаж үл болохуйц зах зээлийн өгөгдөл дээр суурилсан өгөгдлүүдийг ашигладаг техникүүд.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.5 Таамаглал, тооцоолол ба үнэлгээ хэрэглэх нь (үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнэ - Санхүүгийн байдлын тайланд бүртгэгдсэн 1 жилээс дээш хугацаатай санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бодит үнэ цэнийг идэвхтэй зах зээл дээрх ижил төстэй хөрөнгийн хүүгийн түвшинг ашиглан үнэ цэнийг тодорхойлсон. Удирдлага нь 12 сараас бага хугацаатай болон хөвөгч хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг дансны үнэтэйгээ ойролцоо гэж авч үздэг. (Тэмдэглэл 35-өөс үзнэ үү)

Биет бус хөрөнгийн бүртгэл - Кripto валют нь биет бус хөрөнгийн тодорхойлолтод нийцэж байгаа тул анх худалдан авсан өртгөөр (төлсөн эсвэл өгсөн үнэ) бүртгэнэ. Биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийг бууралтыг шалгадаг. Хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэ цэнийг бууралтын алдагдлыг дараа үеүүдэд нь буцаах боломжгүй.

Зөвхөн идэвхтэй зах зээл дээр үндэслэн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох боломжтой тохиолдолд л крипто валютыг дараа үеийн хорогдол, үнэ цэнийг бууралтын алдагдлыг хасаж дахин үнэлсэн үнээр (бодит үнэ цэнээр) бүртгэнэ. Компани худалдаж авсан крипто валютын үнэ цэнийг идэвхтэй зах зээлээс тодорхойлдог.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо

4.1 Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого

Хүү болон түүнтэй адилтгах орлогыг ашиг, алдагдлаар бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөхөөс бусад тохиолдолд бүх санхүүгийн хэрэглүүр бүрийн хувьд үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглан ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд аккруэл сууриар бүртгэж тайлагнадаг. Үр ашигт хүүгийн түвшин гэдэг нь санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны турш хүлээн авах мөнгөн орлогын төлбөрийг санхүүгийн хөрөнгийн дансны цэвэр дүн хүртэл хөнгөлөх түвшин юм.

Үр ашигт хүүгийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох хураамжид санхүүгийн хөрөнгийг худалдан авахад шууд холбоотойгоор нэмэгдэн гардаг, жишээлбэл төлбөрийн чадварыг үнэлэх, зээлийн баталгаа эсвэл барьцааг үнэлэх болон бүртгэх, гэрээний нөхцөлүүдийг хэлэлцэх болон холбогдох баримт бичиг боловсруулах зэрэг гэрээ байгуулахтай холбоотой аливаа хураамжууд орно.

Компани нь төв болон бусад 19 салбаруудаар дамжуулан хүүгийн болон түүнтэй адилтгах орлого олж байна. Харилцагчтай байгуулж буй зээлийн гэрээний дундаж хугацаа 24 сар бөгөөд зээлийн гэрээнд заасан эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу системтэй төлөлт хийгддэг.

Харилцагчийн зээлийн хүүгийн түвшинг тодорхойлохдоо тухайлсан гэрээний нөхцөл болон өөрийн бизнесийн тогтсон практикийг харгалзан үздэг. Харилцагчтай байгуулсан гэрээнээс олох хүү болон түүнтэй адилтгах орлогын дүн нь зээлдэгчийн эргэн төлөлтөөс хамаарах үндсэн болон нэмэгдүүлсэн хүү байна.

Компани нь үнэ цэнийг бууралтад орсон хөрөнгөөс бусад хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглан тооцдог. Энэ нь "Шатлал 1" болон "Шатлал 2"-д хамаарах санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнээс гэрээнд заасан хүүгийн хувиар хүүгийн орлогыг аккруэл сууриар бүртгэл орлогын тайланд тусгадаг.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурч "Шатлал 3"-д орсон тохиолдолд үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь тооцож, хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын санг хассан дүнгээр буюу цэвэр дүнгээс хүүгийн орлогын тооцоолол хийдэг.

Шатлал 3-д ангилагдсан санхүүгийн хөрөнгө нь үнэ цэнийг бууралтгүй болж эрсдэл нь сайжирсан тохиолдолд хүүгийн орлогыг дансны үнээс үр ашигт хүүгийн аргаар тооцно. Өмнө нь санхүүгийн хөрөнгө Шатлал 3-д байсны улмаас ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй байсан нэмэлт хүүгийн орлого нь ангилал сайжирснаар үнэ цэнэ бууралтын буцаалт гэж хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

4.4.2 Санхүүгийн хөрөнгө - Мөнгөн урсгалын онцлог (үргэлжлэл)

4.4.2.1 Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг алдагдлаар хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгөд мөнгөөр төлөгдөх үүсмэл хэрэглүүр болон цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болсон мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр багтана (өр төлбөрөөр ангилагдсан мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүрийн тухай "Санхүүгийн өр төлбөр" хэсгээс харна уу).

Энэхүү ангилалд багтсан санхүүгийн хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнээр нь тусгаж, бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлангийн санхүүгийн орлого эсвэл зардлын мөрөнд тусгана. Хейжийн хэрэглүүрийн зориулалтгүй үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрээс бусдаар компанид арилжаалах зорилготой санхүүгийн хөрөнгө байхгүй бөгөөд компани санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг сайн дураараа ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх ангилалд оруулдаггүй байна.

4.4.2.2 Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх

Эдгээр хөрөнгө нь харилцагчид хүргэх бараа болон үйлчилгээний нөөцөөс (харилцагчдад олгосон зээл гэх мэт) ихэвчлэн үүсдэг. Гэхдээ мөн гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмшиж байгаа бөгөөд гэрээний мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг бусад төрлийн санхүүгийн хөрөнгөөс үүсдэг. Эдгээрийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнэ дээр тэдгээрийг олж авах эсвэл гаргахтай холбоотой шууд хамааралтай гарсан ажил гүйлгээний зардлыг нэмж бүртгэх ба дараа үед үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тооцсон үнэ цэний бууралтыг хассан хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ.

Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг анх хүлээн зөвшөөрсөн дүнгээс аливаа үндсэн дүнгийн эргэн төлөлтийг хасаж, хуримтлагдсан хүүг нэмж, санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үнэ цэний бууралттай холбоотой аливаа хасагдуулгыг хассан дүн юм. Хуримтлагдсан хүүд анх хүлээн зөвшөөрөх үед хойшлогдсон гүйлгээний зардлын хорогдуулалт, хийж үр ашигт хүүгийн түвшингээр тооцно.

Хуримтлагдсан хүүгийн орлого, хуримтлагдсан хүүгийн зардал, мөн хуримтлагдсан купон болон үнийндискаунт чласан нэмэгдэл буюу хөнгөлөлтийг (мөн аливаа хойшлогдсон шимтгэлийн хамт) тусад нь толилуулаагүй ба тэдгээрийг санхүүгийн байдлын тайлан дахь тэнцэлд хамаарах хэсэгт дансны үнээр тусгасан болно.

Компани богино болон урт хугацаат санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэний бууралтын хасагдуулгыг СТОУС 9-д заасан хялбаршуулсан аргад үндэслэн нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тодорхойлох замаар хасагдуулгын матрицыг байгуулдаг. Хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжилт нь

(i) олон янзын боломжит үр дүнг үнэлсний үр дүнд тодорхойлсон зохистой, магадлалаар жинлэсэн дүн

(ii) Мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ; болон

(iii) өнгөрсөн үйл явдлууд, одоогийн нөхцөл байдал болон ирээдүйн эдийн засгийн нөхцөл байдлын талаарх хэт их өртөг, хүчин чармайлтгүйгээр олдох боломжтой үндэслэл бүхий бэлэн мэдээллүүд дээр үндэслэнэ.

Ингэхдээ худалдааны авлагын төлөгдөхгүй байх магадлалыг үнэлдэг. Худалдааны авлагын нийт хугацааны туршид авлага төлөгдөхгүй байхаас үүсэх хүлээгдэж буй алдагдлыг тодорхойлж уг хүлээгдэж буй алдагдлыг энэхүү магадлалаар үржүүлж тооцно. Худалдааны авлагын хувьд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн гарзны тусдаа бүртгэгдсэн хасагдуулгын данстай цэвэр дүнгээр тайлагнана. Худалдааны авлагыг цуглуулж чадахгүй гэдгийг баталгаажуулснаар хөрөнгийн нийт дансны үнийг холбогдох нөөцтэй нь цэвэрлэж данснаас хасна.

Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэглүүрийг санхүүгийн байдлын тайланд ХБЗА-ын хасагдуулгыг хассан цэвэр дүнгээр тайлагнана.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

4.4.3 Зээл эргэн төлөгдөхгүй байх магадлал

Зээл төлөгдөхгүй байх эрсдэл тус бүрд үндэслэн тооцоолсон зээлийн алдагдлын жигнэсэн дунджийг илэрхийлнэ. Зээл эргэн төлөгдөхгүй байх магадлал нь үнэ цэний бууралтыг тооцох санхүүгийн хэрэгслийн нийт дансны үнийг илэрхийлж, зээлдэгчийн хувьд анхдагч болон боломжит эрт төлбөрт ойртох тусам өртөх чадвараа нэмэгдүүлдэг. Өөрөөр хэлбэл өгөгдсөн цаг хугацаанд төлбөрийн чадваргүй болэх магадлалаар тооцоолно. Хэрвээ хэрэгсэл нь өмнө нь үл хүлээн зөвшөөрч байгаагүй мөн харгалзах багцад үргэлжлүүлэн байгаа бол үнэлсэн хугацааны тодорхой хугацаанд нэг удаа алдагдал үүсэх боломжтой

4.4.4 Зээлийн эргэн төлөлт хийгдээгүйгээс хүлээх алдагдал

Зээл нь тайлагналын дараах зээлийн хүлээгдэж буй өөрчлөлт, гэрээний дагуух үндсэн төлбөр болон хүүгийн эргэн төлөлт, зээлийн үүргийн хүрээнд нэмж олгосон дүн болон төлбөр хоцорсноор үүссэн хуримтлагдсан хүүг харгалзсан, ирээдүйн эргэн төлөлт хийгээгүйгээс хүлээх алдагдлыг тооцоолдог. Энэ нь гэрээний дагуу мөнгөн урсгал болон зээлдэгч хүлээн авахаар тооцоолсон дүн, барьцаа хөрөнгө борлуулсан дүнгийн нийлбэрийн зөрүүнээс тооцно.

4.4.5 Бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх

Компани нь охин компани, хараат компани эсвэл хамтын хяналттай аж ахуйн нэгжид багтаагүй, арилжаалах зорилгоор эзэмшдэггүй, хувьцаат болон хувьцаат бус аж ахуйн нэгж дэх стратегийн зорилго бүхий хөрөнгө оруулалт эзэмшиж байгаа тохиолдолд бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх хөрөнгө оруулалтаар ангилна. Эдгээрийг бодит үнэ цэнээр нь хэмжих бөгөөд бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрч бүртгэх ба бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцөд хуримтлуулна. Бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцийн үлдэгдлийг данснаас хасах замаар ашиг, алдагдал руу ангилахгүй ба харин шууд хуримтлагдсан ашиг руу ангилна.

Хөрөнгө оруулалтын өртгийн хэсгийг илэрхий нөхөх ногдол ашгаас бусад ногдол ашгийн хувьд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Харин уг тохиолдолд ногдол ашгийг бүхэлд нь эсвэл зарим хэсэг нь холбогдох хөрөнгө оруулалтын дансны үнээс хасаж бүртгэнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн худалдан авалт болон борлуулалтыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх бодит үнэ цэнээр нь тохиролцоо хийсэн өдрөөр хэмжих ба арилжааны өдөр болон тохиролцоо хийсэн өдөр хоорондын бодит үнэ цэний аливаа өөрчлөлтийг бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцөд хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

4.5 Санхүүгийн өр төлбөр

Өр төлбөрийг олж авсан зорилгоос хамаарч компани санхүүгийн өр төлбөрийг доор дурдсан хоёр төрлийн аль нэгээр нь ангилдаг. Хейжийн харилцааны шаардлага хангасан санхүүгийн өр төлбөрөөс бусад санхүүгийн өр төлбөрийг компани дараах нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын дагуу ангилна:

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг алдагдлаар хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөрт цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болоогүй мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр багтана (цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болсон мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр болон мөнгөөр төлөгдөх үүсмэл хэрэглүүрийн тухай "Санхүүгийн хөрөнгө" хэсгээс харна уу). Энэхүү ангилалд багтсан санхүүгийн өр төлбөрийг санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнээр нь тусгаж, бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгана.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.7 Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

Үндсэн хөрөнгө зарагдсаны дараа эсвэл цаашид ашиглах, захиран зарцуулах нь эдийн засгийн үр өгөөжгүй байх үед данснаас хасна. Данснаас хассаны цэвэр орлого ба дансны цэвэр үнийн зөрүүг ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Баригдаж буй хөрөнгийг үнэ цэний бууралтын алдагдлыг хассан өртгөөр нь бүртгэж, элэгдэл тооцохгүй. Баригдаж буй хөрөнгийг ашиглалтад оруулахад бэлэн болсны дараа зохих ангилалд шилжүүлдэг.

4.8 Худалдан авсан биет бус хөрөнгө

Гаднаас худалдан авсан биет бус хөрөнгийг анх өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрч дараа үеүдэд түүний өртгөөс хуримтлагдсан хорогдуулга ба үнэ цэний бууралтыг хассан дүнгээр бүртгэж эдийн засгийн ашиглалтын хугацаанд нь шулуун шугамын аргаар хорогдуулна. Биет бус хөрөнгийг худалдан авсан аж ахуйн нэгжээс нь салгаж болохуйц эсвэл бусад гэрээгээр хүлээлт үүсгэж байгаа тохиолдолд бизнесийн нэгдлийн үед хүлээн зөвшөөрнө. Ийм төрлийн биет бус хөрөнгийн үнийн дүнг тохирох үнэлгээний арга техникийг ашиглан тооцоолно.

Компанийн хүлээн зөвшөөрсөн нөлөө бүхий биет бус хөрөнгө, тэдгээрийн эдийн засгийн ашиглалтын хугацааг доор харууллаа:

Биет бус хөрөнгө	Ашиглалтын хугацаа
Программ хангамж	2 жил
Лиценз	Ашиглалтын хугацаагаар
Газар эзэмших эрх	Хүчинтэй хугацаанд
Бусад биет бус хөрөнгө	10 жил
Брэнд нэр лого, цахим хаяг	Тодорхогүй

4.9 Түрээс

Тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулж байгаа эсэхийг тодорхойлохдоо гэрээний агуулга дээр үндэслэх ба гэрээг гүйцэтгэхэд тусгай хөрөнгийг ашиглах шаардлагатай эсэх ба гэрээ нь хөрөнгийг ашиглах эрхийг шилжүүлж байгаа эсэх зэргийг үнэлж үзэх шаардлагатай.

4.9.1 Компани түрээслэгч үед

Компани богино хугацаат түрээс болон бага үнэ цэнэ бүхий хөрөнгийн түрээсээс бусад бүх түрээсийн хүлээн зөвшөөрөлт болон хэмжилтийн нэг аргыг хэрэглэнэ. Компани түрээсийн төлбөрийг төлөөлж "түрээсийн өр төлбөр"-ийг хүлээн зөвшөөрч, тодорхойлсон хөрөнгийг түрээслэн ашиглах эрхийг төлөөлж "ашиглах эрхтэй хөрөнгө"-ийг хүлээн зөвшөөрнө.

4.9.2 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Компани ашиглах эрхтэй хөрөнгийг түрээсийн эхлэх өдөр (хөрөнгийг ашиглаж эхлэх боломжтой болсон өдөр) эхлэн хүлээн зөвшөөрнө. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдэл, аливаа үнэ цэний бууралтын алдагдлыг хасаж өртгөөр нь хэмжих бөгөөд түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлэхэд тохируулна. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөг нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн түрээсийн өр төлбөр, анхны шууд өртөг, түрээсийн урамшууллыг хүлээн авахаас өмнө буюу өмнөх өдрөөс эхлэн хийсэн түрээсийн төлбөрүүд багтана. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө нь оффисын түрээсийн хугацааны туршид шулуун шугамын аргаар элэгдэх юм.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.13 Татвар (үргэлжлэл)

4.13.1 Тайлант хугацааны орлогын албан татвар (үргэлжлэл)

Удирдлага НББ-ийг хэрхэн хөтлөхийг холбогдох татварын хууль, журмуудад тодорхой зааж өгөөгүй, нэмэлт тайлбар тодруулга шаардлагатай тийм шинэ нөхцөл байдал үүссэн эсэхийг тодруулахын тулд тодорхой хугацаа тутамд татварын тайлангаа хянаж үздэг ба шаардлагатай бол сан байгуулдаг.

4.13.2 Хойшлогдсон орлогын албан татвар

Хойшлогдсон орлогын албан татварыг тайлагналын өдрийн байдлаарх хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн бүртгэлийн дүн хоёрын хооронд түр зөрүүний дүнгээс тайлан тэнцлийн аргыг хэрэглэн тооцдог. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүртгэлийн дүнг тайлант хугацаа бүрийн эцэст хянаж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хэсэгчлэн эсвэл бүхлээр нь нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхойгүй болсон үед харгалзах хэмжээгээр хөрөнгийн дүнг бууруулна.

Хүлээн зөвшөөрөөгүй хойшлогдсон татварын хөрөнгийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст дахин үнэлж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхой болсон үед харгалзах хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн тайлант хугацааны эцсийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж буй татварын хувь хэмжээнүүд дээр үндэслэн хөрөнгийг борлуулах, өр төлбөрийг барагдуулах тайлант хугацаанд хэрэглэгдэхээр хүлээгдэж буй татварын хэмжээгээр хойшлогдсон татварыг тооцно.

Хэрэв өнөөгийн татварын хөрөнгийг татварын өр төлбөрт суутгуулах хууль ёсны эрхтэй бөгөөд хойшлогдсон татварууд нь нэг татвар төлөгч аж ахуйн нэгж ба нэг татварын байгууллагатай холбоотой байгаа бол хойшлогдсон албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэршүүлж болно.

4.13.3 Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар

Орлого, зардал болон хөрөнгүүд нь доорхоос бусад тохиолдолд Нэмэгдсэн Өртгийн Албан Татвар (НӨАТ) –гүй цэвэр дүнгээр хүлээн зөвшөөрөгддөг:

- Хөрөнгө эсвэл үйлчилгээг худалдан авахад төлсөн НӨАТ-ыг татварын байгууллагаас буцаан авах боломжгүй үед уг НӨАТ-ыг хөрөнгө худалдан авалтын өртгийн нэг хэсгээр эсвэл зардлын нэг хэсгээр (аль тохиромжтойгоор) хүлээн зөвшөөрнө.
- НӨАТ-ын дүн орсон дүнгээр илэрхийлэгдэх авлага ба өглөг. Татварын байгууллагаас авах эсвэл татварын байгууллагад өгөх өглөгийн цэвэр дүнг санхүүгийн байдлын тайланд авлага эсвэл өглөгийн нэг хэсэг болгон толилуулна.

4.14 Бараа материал

Бараа материалыг анх өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрч дараа үеүдэд өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэний аль багаар нь хэмжинэ. Бараа материалын өртөгт худалдан авалттай холбоотой бүх зардал, хувиргалтын зардал болон бараа материалыг өнөөгийн байршил ба нөхцөлд авч ирэхтэй холбоотой гарсан бусад бүх зардал багтана.

Хэвийн харилцан сольж болохуйц зүйлсийн өртгийг тодорхойлоход жигнэсэн дундаж өртгийг хэрэглэдэг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

5. Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого

Хүү болон түүнтэй адилтгах орлогын хураангуй дараах байдалтай байна

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
<i>Үр ашигт хүүгийн аргаар тооцоолсон хүүгийн орлого:</i>		
Харилцагчдад олгосон зээлийн хүүгийн орлого	25,695,146	22,751,447
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтын хүүгийн орлого	549,896	205,704
Банк дах харилцах хадгаламжийн хүүгийн орлого	197,255	194,819
Нийт хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	26,442,297	23,151,970

6. Хүү болон түүнтэй адилтгах зарлага

Хүү болон түүнтэй адилтгах зардалын хураангуй дараах байдалтай байна

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Итгэлцлийн үйлчилгээний үр шимийн зардал	4,230,461	2,806,502
Хаалттай бондын хүүгийн зардал	3,221,975	2,170,836
Бусад санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн зардал	441,918	856,533
Банкнаас авсан зээлийн хүүгийн зардал	40,695	18,990
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал	37,783	39,241
Нийт хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	7,972,832	5,892,102

7. Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэний бууралт

Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэнийн бууралтын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	1,833,112	2,538,628
Хугацаат хадгаламж	-	162,295
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	-	959
Нийт үнэ цэний бууралтын дүн	1,833,112	2,701,882

Тайлант хугацаанд, холбогдох санхүүгийн тайлангийн стандартын дагуу харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа дээр 1.8 тэрбум төгрөгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал хүлээн зөвшөөрсөн.

8. Шимтгэл, хураамжийн орлого

Шимтгэл хураамжийн орлогын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Зээл олголтын хураамж	819,260	657,516
Нийт хураамжийн орлого	819,260	657,516

Энэхүү дүн нь зээл олгох жил гүйлгээ гарсны дараагаар зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахтай холбогдон гарч буй компанийн бодлогоор баримталж буй үйлчилгээ үзүүлсний хураамжийн орлогын дүнг илэрхийлж байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

11. Ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/ гарз

Ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/гарз дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Гадаад валютын ханшийн тэгшитгэлийн гарз	(44,024)	54,877
Хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн олз,(гарз)	110,698	(279,123)
Үнэт цаасны хэрэгжээгүй олз	227,301	(46,851)
Нийт ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/(гарз)	293,975	(271,097)

Арилжаалах зорилготой өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн олз 227 сая төгрөг.

12. Бусад олз/(гарз)

Бусад олз/гарзын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны олз	9,300	-
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	(3,665)	(983)
Нийт бусад олз/(гарз)-ын дүн	5,635	(983)

13. Бусад орлого

Бусад орлогын хураангуй тайлант хугацаанд дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Данснаас хасагдсан зээлийн эргэн төлөлт	550,879	331,807
Арилжааны орлого	410,699	570,262
Эрсдэлийн сангийн буцаалт	118,092	789,510
Түрээсийн орлого	13,040	13,240
Ногдол ашгийн орлого	25,508	14,069
Бусад хүүгийн бус орлого	20,722	43,292
Нийт бусад орлого	1,138,940	1,762,180

14. Бусад зардал

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Компанийн үйл ажиллагаа	384,218	98,644
Арилжааны зардал	54,242	683,921
Хандив	12,899	20,000
Алданги, торгууль	206	350
Нийт бусад зардал	451,565	802,915

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

18. Өрийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт

Компани нь дараах хүснэгт дах хорогдуулсан өртгөөр хэмжиж тайлагнагдах өрийн үнэт цаас эзэмшдэг.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Шунхлай бонд - Энгийн эрхтэй	1,520,260	-
Хасах нь: (Эрсдэлийн сан)	-	-
Нийт өрийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	1,520,260	-

2024 оны 12-р сарын 5-нд 1.5 тэрбум төгрөг үнэ бүхий Шунхлай бондыг 5-н сарын хугацаатай худалдаж авсан.

19. Өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх компанийн хувьцаа нь компани арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй хувьцаа бөгөөд анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөх ангиллын сонголтыг хийгээгүй.

Хүснэгтэд бодит үнэ цэнэ нь ашиг алдагдлаар хэмжигдэх дараах өмчийн хөрөнгө оруулалтыг харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Компаниудын хувьцаа:		
Очун сан	1,174,921	1,024,269
Голомт банк	193,309	141,128
Мандал ирээдүйн өсөлт хөрөнгө оруулалтын сан	102,399	68,566
АПУ ХК	44,623	53,877
Мандал даатгал ХК	35,669	36,000
Ард даатгал ХК	28,163	33,499
Түмэн шувуут ХК	18,596	15,918
Boeing -Хувьцааны багц	47,123	-
SPY -Хувьцааны багц	-	97,289
QQQ- Хувьцааны багц	-	55,058
VTI- Хувьцааны багц	-	48,567
Нийт өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	1,644,803	1,574,171

Хөрөнгө оруулалтын дансны хөдөлгөөнийг дараах хүснэгтээр харууллаа:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01 сарын 01-ний үлдэгдэл	1,574,171	448,666
Худалдан азсан хөрөнгө оруулалт	242,771	1,177,983
Худалдсан хөрөнгө оруулалт	(467,980)	(31,406)
Ханшийн хэрэгжсэн олз, гарз	68,540	(116,580)
Хэрэгжээгүй ханшийн олз, гарз	227,301	95,508
12 сарын 31-ний үлдэгдэл	1,644,803	1,574,171

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгаар болсон тайлант жил

20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (үргэлжлэл)

Мянган төгрөгөөр	Хэрэглээний зээл	Бичил зээл	Жижиг дунд бизнесийн зээл	Нийт
(i) Зээлийн авлага болон хуримтлагдсан хүүгийн авлага				
2023 оны 01-р сарын 01	15,614,534	11,079,812	27,509,020	54,203,366
Тайлант жилд нэмэгдсэн	32,769,241	23,252,505	57,731,451	113,753,197
Төлсөн	(28,525,800)	(20,241,430)	(50,399,743)	(99,166,973)
Хүүгийн авлагын өөрчлөлт	235,194	171,743	426,405	833,342
2023 оны 12-р сарын 31	20,093,169	14,262,630	35,267,133	69,622,932
Тайлант жилд нэмэгдсэн	3,288,658	4,644,033	9,261,733	17,194,424
Төлсөн	(1,738,661)	(925,755)	(6,561,620)	(9,226,036)
Хүүгийн авлагын өөрчлөлт	(85,807)	62,171	(427,409)	(451,045)
2024 оны 12-р сарын 31	21,557,359	18,043,079	37,539,837	77,140,275
(ii) Зээлийн авлагын үнэ цэний бууралтын хасагдуулга				
2023 оны 01-р сарын 01	(1,024,774)	(226,529)	(812,408)	(2,063,711)
Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын зардал болон буцаалтын хөдөлгөөн	649,863	(55,567)	(968,082)	(373,786)
2023 оны 12-р сарын 31	(374,911)	(282,096)	(1,780,490)	(2,437,497)
Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын зардал болон буцаалтын хөдөлгөөн	(2,143,570)	8,016	792,448	(1,343,106)
2024 оны 12-р сарын 31	(2,518,481)	(274,080)	(988,042)	(3,780,603)
(iii) Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн харилцагчдад олгосон зээлийн цэвэр дүн				
2023 оны 12-р сарын 31	19,718,258	13,980,534	33,486,643	67,185,435
2024 оны 12-р сарын 31	19,038,878	17,768,999	36,551,795	73,359,672

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (үргэлжлэл)

Компанийн харилцагчид олгосон зээлийн барьцаа хөрөнгийн нөлөөг үзүүлбэл:

2023-12-31	Илүү барьцаа бүхий хөрөнгө		Дутуу барьцаа бүхий хөрөнгө	
	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ
Бичил зээл	8,796,485	77,367,385	240,052	223,090
Жижиг дунд бизнесийн зээл	37,380,538	177,437,036	1,508,258	1,231,745
Хэрэглээний зээл	11,435,763	105,262,438	8,373,199	200,000
Нийт	57,612,786	360,066,859	10,121,509	1,654,835

2024-12-31	Илүү барьцаа бүхий хөрөнгө		Дутуу барьцаа бүхий хөрөнгө	
	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ
Бичил зээл	187,541,748	244,668,567	-	-
Жижиг дунд бизнесийн зээл	59,277,930	113,938,934	-	-
Хэрэглээний зээл	33,579,648	59,407,306	-	-
Нийт	280,399,326	418,014,807	-	-

Компани нь зээлийн бодлогын дагуу зээлийг барьцаа хөрөнгөтэйгөөр олгох журам баримтлан харилцагчтай барьцааны болон фидуцын гэрээг байгуулдаг. Зээлийн барьцаанд авсан эд хөрөнгө болон эд хөрөнгийг эзэмших эрхийг тэнцлийн гадуур бүртгэж, хөрөнгийг эзэмшигч үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд түүнийг борлуулах эсвэл дахин барьцаалах эрхтэй байдаг.

2023-12-31	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	Нийт
Үл хөдлөх хөрөнгө	63,195,618	140,910,843	99,326,470	303,432,931
Газар	1,364,100	5,500	2,871,700	4,241,300
Тээврийн хэрэгсэл	12,627,219	36,877,438	1,846,600	51,351,257
Итгэлцэл барьцаалсан зээл	5,538	-	-	5,538
Бусад	398,000	875,000	1,417,668	2,690,668
Нийт	77,590,475	178,668,781	105,462,438	361,721,694

2024-12-31	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	Нийт
Үл хөдлөх хөрөнгө	317,856,331	1,783,460	4,512,640	324,152,431
Газар	21,859,791	68,500	137,000	22,065,291
Тээврийн хэрэгсэл	69,397,374	489,430	844,726	70,731,530
Итгэлцэл барьцаалсан зээл	682,039	-	16	682,055
Бусад	383,500	-	-	383,500
Нийт	410,179,035	2,341,390	5,494,382	418,014,807

Зээл, урьдчилгаа төлбөрийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэд дөхөж байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

23. Үндсэн хөрөнгө

Тайлант хугацаанд үндсэн хөрөнгөд гарсан өөрчлөлтийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв. Компани нь үндсэн хөрөнгийн үлдэгдлийг тайлант хугацааны эцэст тооллогоор баталгаажуулсан болно. Компани нь үндсэн хөрөнгөө түүхэн өргөөр нь хэмжсэн бөгөөд дахин үнэлгээ хийгдээгүй. Үндсэн хөрөнгө нь нехөгдөх хэмжээнээс бага байгаа тул үнэ цэнийн бууралтгүй гэж үзэж байна.

Компанийн үндсэн хөрөнгийн дансны үнийн хөдөлгөөн 2024 оны байдлаар дараах байдалтай байна:

Мянган төгрөгөөр	Газар эзэмших эрх	Барилга байгууламж	Тээврийн хэрэгсэл	Тоног төхөөрөмж	Тавилга, эд хогшил	Компьютер ба түүний дагалдах хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга	Нийт
Өртөг								
Эхний үлдэгдэл	-	2,919,272	530,963	2,247	478,295	354,746	116,845	4,402,368
Нэмэгдсэн								
Худалдаж авсан	78,848	4,835,876	666,100	3,849	345,847	121,472	-	6,051,992
Дахин үнэлсэн	-	1,229,996	-	-	-	-	-	1,229,996
Капиталжуулсан	-	822,613	-	-	-	-	49,000	871,613
Хасагдсан								
Борлуулсан	-	(547,042)	-	-	-	-	-	(547,042)
Данснаас хассан	-	-	-	-	(8,805)	(16,114)	-	(24,919)
Дахин ангилсан	-	165,845	-	-	-	-	(165,845)	-
Эцсийн үлдэгдэл	78,848	9,426,560	1,197,063	6,096	815,337	460,104	-	11,984,008
Хуримтлагдсан элэгдэл								
Эхний үлдэгдэл	-	(620,120)	(226,559)	(153)	(220,505)	(286,431)	-	(1,353,768)
Нэмэгдсэн								
Элэгдэл	-	(263,618)	(69,133)	(289)	(53,743)	(82,047)	-	(468,830)
Дахин үнэлсэн	-	(568,839)	-	-	-	-	-	(568,839)
Хасагдсан								
Борлуулсан	-	9,300	-	-	-	-	-	9,300
Данснаас хассан	-	-	-	-	5,544	15,710	-	21,254
Эцсийн үлдэгдэл	-	(1,443,277)	(295,692)	(442)	(268,704)	(352,768)	-	(2,360,883)
2024 оны 12 сарын 31- ээрх дансны үнэ	78,848	7,983,283	901,371	5,654	546,633	107,336	-	9,623,125

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ БЭСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

24. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

24.1 Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн үйл ажиллагааны шинж чанар (түрээслэгч талын хувьд)

Компани нь үйл ажиллагаа явуулдаг салбарууддаа хэд хэдэн үл хөдлөх хөрөнгө түрээслэн үйл ажиллагаа явуулдаг. Зарим түрээсийн хувьд төлбөрийг жил бүрийн инфляцтай уялдуулж өсгөх, эсвэл зах зээлийн түрээсийн хувь хэмжээнд үндэслэн тогтмол шинэчлэх тогтсон нормтой байдаг. Харин зарим үл хөдлөх хөрөнгийн түрээсийн дүн нь түрээсийн хугацаанд тогтмол байдаг.

24.2 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Мянган төгрөгөөр	Оффисын түрээс	Газар ашиглах эрх	Нийт
2023 оны 1 сарын 1	401,282	315,511	716,793
Нэмэгдсэн	26,098	-	26,098
Хорогдуулга	(192,634)	(12,250)	(204,884)
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлтийн нөлөө	21,992	-	21,992
Хасагдсан	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31	256,738	303,261	559,999
Нэмэгдсэн	69,243	-	69,243
Хорогдуулга	(230,464)	(12,250)	(242,714)
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлтийн нөлөө	2,843	-	2,843
Хасагдсан	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31	98,360	291,011	389,371

24.3 Түрээсийн өр төлбөр

Мянган төгрөгөөр	Оффисын түрээс	Газар ашиглах эрх	Нийт
2023 оны 1 сарын 1	420,345	3,708	424,053
Нэмэгдсэн	24,483	-	24,483
Хүүгийн зардал	38,639	602	39,241
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлт	38,930	-	38,930
Түрээсийн төлбөр	(231,838)	(687)	(232,525)
Хасагдсан	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31	290,559	3,623	294,182
Нэмэгдсэн	69,243	-	69,243
Хүүгийн зардал	37,199	584	37,783
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлт	28,710	-	28,710
Түрээсийн төлбөр	(299,345)	(687)	(300,032)
Хасагдсан	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31	126,366	3,520	129,886

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

26. Биет бус хөрөнгө

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Программ хангамж	Домайн нэр	Крипто валютаарх хөрөнгө	Нийт
Өртөг				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	143,800	26,420	52,577	222,797
Гаднаас худалдан авсан	124,502	-	-	124,502
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	268,302	26,420	52,577	347,299
Гаднаас худалдан авсан	18,150	-	-	18,150
Капиталжуулсан өртөг	-	-	-	-
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-
Данснаас хассан	(1,000)	-	-	(1,000)
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	285,452	26,420	52,577	364,449
Хуримтлагдсан элэгдэл				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	(91,316)	(3,095)	(52,566)	(146,977)
Байгуулсан хорогдол	(50,491)	(4,832)	-	(55,323)
Үнэ цэний бууралтын гарз	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	(141,807)	(7,927)	(52,566)	(202,300)
Байгуулсан хорогдол	(67,483)	(2,642)	-	(70,125)
Үнэ цэний бууралтын гарз	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	(209,290)	(10,569)	(52,566)	(272,425)
Дансны цэвэр үнэ				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	52,484	23,325	11	75,820
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	126,495	18,493	11	144,999
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	76,162	15,851	11	92,024

27. Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Хувь хүн	14,052,041	7,242,396
Холбоотой тал	10,209,741	7,593,290
Нийт хувь хүнээс татсан итгэлцэл	24,261,782	14,835,686
Хуулийн этгээд	3,135,944	4,400,000
Нийт үйлчилгээний өр төлбөр	27,397,726	19,235,686
Хуримтлуулсан хүүгийн өр	2,179,796	1,328,622
Нийт итгэлцэл болон хүүгийн төлбөр	29,577,522	20,564,308

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

28. Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл (үргэлжлэл)

Зээлийн үндсэн дүнг харилцагчаар задлан харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урт хугацаат		
И Эм Эф Микрофинанс Фанд ¹	6,834,580	-
Глобал Жендер-Смарт Фанд ²	6,834,840	-
Нийт урт хугацаат банкны зээл	13,669,420	-
Богино хугацаат		
Голомт банк	-	1,500,000
И Эм Эф Микрофинанс Фанд	-	3,410,690
Микрофинанс Инхастмент Фасилити	-	1,705,345
Хуримтлагдсан хүүгийн өр төлбөр	151,883	57,583
Хорогдуулгын тохируулга	(132,824)	(9,411)
Нийт богино хугацаат банкны зээл	19,059	6,664,207
Нийт банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	13,688,479	6,664,207

1 – Компани нь 2024 оны 11-р сарын 22-нд "Глобал Жендер-Старт Фанд"-тай зээлийн гэрээ байгуулсан. Зээлийн хугацаа нь 36 сар бөгөөд үндсэн дүн нь 2 сая ам.доллартай тэнцэх хэмжээний Монгол төгрөг юм. Ам.доллар / Монгол төгрөгийн ханш нь зээлдүүлэгч хеджийн гэрээг эцэслэх үед хеджийн түншээс тодорхойлогдох болно. Зээлийн жилийн хүүгийн хувь хэмжээ нь 16% бөгөөд хүү нь ам.долларын бус Монгол төгрөгийн дүнгээр тооцогдох юм.

2 – Компани нь 36 сарын хугацаатай, жилийн 16% хүүтэй 2 сая ам.доллартай тэнцэх Монгол төгрөгөөр зээл авсан. Зээлийн гэрээ нь Монгол төгрөгөөр нэрлэгдсэн боловч бүх төлбөрүүдийг ам.доллараар хийх ёстой бөгөөд төлбөрүүдийг тогтоосон ханшийн өдрөөр тооцно. Тогтоосон ханшийн өдөр гэдэг нь үндсэн төлбөр, хүү, урьдчилсан төлбөр болон бусад тохиролцсон төлбөрийн төлөлтийн өдрөөс ажлын 2 өдрийн өмнөх ханшийг хэлнэ.

29. Бондын өр төлбөр

Компанийн бондын өр төлбөрийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урт хугацаат бондын өр төлбөр	3,000,000	16,088,233
Богино хугацаат бондын өр төлбөр	5,000,000	1,300,500
Хуримтлагдсан хүүгийн өр төлбөр	123,232	318,925
Нийт урт хугацаат бондын өр төлбөр	8,123,232	17,707,658

Компанид 2022 оны 7-р сарын 6-ны өдөр Санхүүгийн зохицуулах хорооны 386 дугаар тогтоолоор 10 тэрбум төгрөгийн хаалттай бонд гаргах зөвшөөрөл олгосон.

Тайлант жилд Компани нь "Таван Богд Капитал" ХХК болон "Өлзий энд Ко Капитал" ХХК нараар андеррайт хийлгэн тус тус 2 тэрбум болон 1 тэрбум төгрөгийн өрийн бичгүүдийг гаргасан. Тус өрийн бичгүүдийн нэрлэсэн үнэ нь 1 сая төгрөг бөгөөд хугацаа нь 24 сар байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

34. Хуримтлагдсан ашиг

Компанийн хуримтлагдсан ашиг дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Эхний үлдэгдэл	33,489,725	26,814,893
Тайлант жилийн ашиг	8,484,843	8,461,480
Зарласан ногдол ашиг	(3,261,034)	(1,786,648)
Залруулга	(503,119)	-
Эцсийн үлдэгдэл	38,210,415	33,489,725

2020 онд хүлээгдэж буй үнэ цэнийн бууралт буруу тооцологдсоноос үүдэн залруулга хийгдсэн болно.

35. Эрсдэлийн удирдлага

Компани нь үйл ажиллагаагаараа дамжуулж дараах эрсдэлүүдэд өртөж байдаг:

- Зээлийн эрсдэл
- Хүүгийн түвшний эрсдэл
- Гадаад валютын эрсдэл
- Зах зээлийн бусад эрсдэл, ба
- Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Бусад бүх бизнесийн нэгэн адил компани нь санхүүгийн хэрэглүүр хэрэглэснээс үүдэлтэй эрсдэлд өртдөг. Энэ тэмдэглэлд компанийн эрсдэлийн удирдлагын бодлого, энэхүү эрсдэлийг зохицуулах процесс ба түүнийг хэмжих аргуудыг тайлбарласан. Эдгээр эрсдэлтэй холбоотой нэмэлт тоон мэдээллүүдийг тусдаа санхүүгийн тайланд зохих ёсоор толилуулсан.

Энэхүү тэмдэглэлд өөрөөр дурдаагүй л бол компанийн санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэлд өртөмхий байдал, эдгээр эрсдэлийг зохицуулахад чиглэсэн зорилт, бодлого ба процесс болон түүнийг хэмжихэд хэрэглэгдсэн бодлогод өмнөх жилүүдтэй харьцуулахад ямар нэгэн биет өөрчлөлт ороогүй болно.

35.1 Санхүүгийн үндсэн хэрэглүүрүүд

Санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэл үүсгэдэг дараах үндсэн санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг Компани хэрэглэдэг:

- Харилцагчдад олгосон зээл
- Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө
- Хугацаат хадгаламж
- Өмчийн болон өрийн үнэт цаас дах хөрөнгө оруулалт
- Бусад санхүүгийн хөрөнгө
- Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр
- Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл
- Бондын өр төлбөр
- Бусад санхүүгийн өр төлбөр

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)**35.4 Бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн санхүүгийн болон санхүүгийн бус хөрөнгө**

Бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн санхүүгийн болон санхүүгийн бус бодит үнэ цэний шатлалыг доор харууллаа:

Мянган төгрөгөөр	Түвшин 1		Түвшин 2		Түвшин 3	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Санхүүгийн хөрөнгө						
Өмчийн хөрөнгө оруулалт	1,644,803	1,574,171	-	-	-	-
Нийт дүн	1,644,803	1,574,171	-	-	-	-
Санхүүгийн бус хөрөнгө						
Үл хөдлөх хөрөнгө	-	-	-	-	7,983,283	2,299,152
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	-	-	-	-	829,330	718,632
Биет бус хөрөнгө	11	11	-	-	-	-
Нийт дүн	11	11	-	-	8,812,613	3,017,784

Тайлант жилийн турш бодит үнэ цэний шатлал хооронд ямар нэгэн шилжүүлэг хийгдээгүй.

Бодит үнэ цэнийн шатлалын 3-р түвшний үл хөдлөх хөрөнгийг тайлант хугацаанд үнэлсэн. Компани нь бодит үнэ цэнийн аргаар 5 жил тутамд хөрөнгөө дахин үнэлдэг. Тус компани 2024 оны 12 сарын 31-ний өдөр хөрөнгийнхөө үнэлгээг хараат бус үнэлгээчээр хийлгэсэн.

35.5 Ерөнхий Зорилго, Бодлого ба Процесс

Удирдлага нь компанийн эрсдэлийн удирдлагын зорилго, бодлогыг тодорхойлж түүнд үндсэн үүрэг хариуцлага хүлээхийн зэрэгцээ компанийн санхүүгийн үйл ажиллагааны зорилго, бодлогыг үр дүнтэйгээр хэрэгжүүлэх процессыг боловсруулж, үйл ажиллагааг нь явуулах эрх мэдэлтэй байдаг. Удирдлага нь компанийн санхүүгийн албанаас сар бүр тайлан авч тавьсан зорилго, бодлогын тохиромжтой байдал болон хэрэгжүүлж буй процессын үр дүнтэй байдлыг шалгадаг. Компанийн дотоод аудитор мөн эрсдэлийн удирдлагын бодлого ба процессыг хянаж төлөөлөн удирдах зөвлөлд илрүүлэлтээ тайлагнадаг.

Удирдлагын үндсэн зорилго бол компанийн өрсөлдөх чадвар, уян хатан байдалд нөлөөлөхгүйгээр эрсдэлийг аль болох бууруулах чиглэсэн бодлого тогтоох явдал юм. Эдгээр бодлогын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг дор харууллаа: 35. Эрсдэлийн удирдлага

35.6 Зээлийн эрсдэл

Компанийн харилцагч ба хамтрагч тал нь гэрээгээр хүлээсэн төлбөрийн үүргээ хугацаанд нь биелүүлээгүйн улмаас санхүүгийн алдагдал хүлээх эрсдэлийг зээлийн эрсдэл гэнэ. Компани нь харилцагчдад олгосон зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргийн биелэлтээ хангаж чадахгүй болох, барьцаа хөрөнгө үнэлгээгээ алдах, барьцаа хөрөнгөөр үүргээ гүйцэтгэж чадахгүй болох зэрэг эрсдэлд голчлон өртөж байна.

Компани нь зээлийн эрсдэлийн удирдлагыг нэгдсэн байдлаар хэрэгжүүлж, Зээлийн хороогоор тогтмол хэлэлцэн шийдвэрлэх ба шаардлагатай тохиолдолд ТУЗ-ийн хурлаар хэлэлцүүлдэг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.7 Банкны харилцах данс дахь мөнгө

Компанийн харилцах болон хадгаламжийн данснууд нь дараах банк, санхүүгийн байгууллагуудад байршиж байна. (Мүүдис агентлагийн рейтинг дээр үндэслэн нэгтгэн дор харууллаа):

Мянган төгрөгөөр	Мүүдис Агентлаг Үнэлгээ	2024-12-31	2023-12-31
Банк			
Хаан банк	B2	1,387,565	920,533
Голомт	B2	424,939	17,591
Капитрон банк	B2	3,421,429	-
Худалдаа хөгжлийн банк	Ba1	2,886,645	56,885
Хас банк	B2	13,721	298
Тээвэр хөгжлийн банк	B3	14,797	13,471
Нийт харилцах дансанд байршиж буй дансны дүн		8,149,096	1,008,778

Зах зээлийн эрсдэл

Хүүтэй, арилжаалагдах болон гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн санхүүгийн хэрэглүүр хэрэглэснээс үүдэлтэйгээ компани зах зээлийн эрсдэлд өртдөг. Энэ нь хүүгийн түвшин (хүүгийн түвшний эрсдэл), гадаад валютын ханш (гадаад валютын эрсдэл) эсвэл зах зээлийн бусад хүчин зүйлсэд (бусад үнийн эрсдэл) гарсан өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ эсвэл ирээдүйн мөнгөн гүйлгээ хэлбэлзэх эрсдэл юм.

Хүүгийн түвшний эрсдэл

Хүүгийн түвшний эрсдэл гэдэг нь зах зээл дэх зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ эсвэл ирээдүйн мөнгөн гүйлгээ хэлбэлзэх эрсдэл юм. Тайлант хугацааны эцсээрх санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрт хийх хүүгийн хувь хэмжээний мэдрэмжийн шинжилгээнд тулгуурлан хүүгийн хувь хэмжээний боломжит өөрчлөлт нь орлогын тайлан болон өөрийн хөрөнгөнд томоохон нөлөө үзүүлэхээргүй гэж компанийн удирдлага үзэж байна. Компанийн хувьд хувьсах хүү бүхий зээл урт хугацаат зээлийн эх үүсвэр байхгүй.

Компанийн хүү бүхий авлагын үндсэн дүнгийн үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

Дараах тоонуудад хүүгийн авлагын дүн ороогүй болно

Мянган төгрөгөөр	Сарын хүү (%)	2024-12-31	Сарын хүү (%)	2023-12-31
Хүү бүхий зээлийн авлага				
Хэрэглээний зээл	1.7%-3.5%	21,100,003	1.2%-4.5%	19,808,961
Бичил зээл	1.6%-3.5%	17,754,235	1.7%-4.5%	9,036,537
ЖДБЭЗ	1.5%-4.5%	36,848,683	1.8%-4.5%	38,888,796
Нийт		75,702,921		67,734,294

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.8 Гадаад валютын эрсдэл

Гадаад валютын эрсдэл гэдэг нь гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэнд хэлээлэх эрсдэл юм. Ирээдүйн ажил гүйлгээ, хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөрөнгө, өр төлбөр Монгол Төгрөгөөс өөр валютаар илэрхийлэгдсэн тохиолдолд гадаад валютын эрсдэл үүсдэг. Ирээдүйн ажил гүйлгээ, хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөрөнгө, өр төлбөр Монгол Төгрөгөөс өөр валютаар илэрхийлэгдсэн тохиолдолд гадаад валютын эрсдэл үүсдэг.

Доорх хүснэгтэд 2023 болон 2024 оны 12-сарын 31-ний байдлаарх гадаад валютын цэвэр эрсдэлийг харууллаа:

Мянган төгрөгөөр	Монгол төгрөгөөр		Ам Доллараар		Дун	
	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	995,251	875,734	7,823,947	135,338	8,819,198	1,011,072
Хугацаат хадгаламж	-	8,514,599	-	-	-	8,514,599
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	73,359,672	67,185,435	-	-	73,359,672	67,185,435
Өмчийн үнэт цаас	1,644,803	1,574,171	-	-	1,644,803	1,574,171
Өрийн үнэт цаас	1,520,260	-	-	-	1,520,260	-
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	2,451,303	1,192,248	-	-	2,451,303	1,192,248
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	79,971,289	79,342,187	7,823,947	135,338	87,795,236	79,477,525
Санхүүгийн өр төлбөр						
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	(28,457,987)	(19,552,971)	(1,119,535)	(1,011,337)	(29,577,522)	(20,564,308)
Зээл болон өр төлбөр	(13,688,479)	(1,503,551)	-	(5,160,656)	(13,688,479)	(6,664,207)
Бондын өр төлбөр	(8,123,232)	(17,707,658)	-	-	(8,123,232)	(17,707,658)
Бусад санхүүгийн төлбөр	(3,364,923)	(386,046)	-	-	(3,364,923)	(386,046)
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	(53,634,621)	(39,150,226)	(1,119,535)	(6,171,993)	(54,754,156)	(45,322,219)
Нийт цэвэр өртөмхий байдал	26,336,668	40,191,961	6,704,412	(6,036,655)	33,041,080	34,155,306

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.10 Төлбөрийн чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтээр санхүүгийн өр төлбөрийн гэрээгээр хүлээсэн төлөгдөж дуусах хугацааг харууллаа (дисконтчилаагүй мөнгөн гүйлгээг илэрхийлнэ):

Мянган төгрөгөөр	1-12 сар	1-2 жил	2-5 жил	5 жилээс дээш	Нийт
2024-12-31					
Санхүүгийн өр төлбөр					
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	17,438,429	9,953,655	5,642	-	27,397,726
Зээл болон өр төлбөр	-	13,669,420	-	-	13,669,420
Бондын өр төлбөр	5,000,000	3,000,000	-	-	8,000,000
Түрээсийн өр төлбөр	93,066	33,033	-	3,787	129,886
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	257,924	-	3,106,999	-	3,364,923
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	22,789,419	26,656,108	3,112,641	3,787	52,561,955
2023-12-31					
Санхүүгийн өр төлбөр					
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	11,597,981	6,855,753	781,952	-	19,235,686
Зээл болон өр төлбөр	1,500,000	1,705,345	3,410,690	-	6,616,035
Бондын өр төлбөр	1,300,500	16,088,234	-	-	17,388,734
Түрээсийн өр төлбөр	-	102,922	187,657	3,603	294,182
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	386,046	-	-	-	386,046
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	14,784,527	24,752,254	4,380,299	3,603	43,920,683

Тус дүнгүүдэд хүүгийн өглөгийн дүн ороогүй болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

36. Мөнгөн гүйлгээний тайланг дэмжих тэмдэглэл

Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн зорилгоор мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс нь дараах зүйлсээс бүрдэнэ:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Банк дахь харилцах, хугацаагүй хадгаламж	8,149,096	1,008,778
Бэлэн мөнгө	1,796	2,294
ҮЦК-дахь хэгэвч	668,306	-
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	8,819,198	1,011,072

Санхүүжилтийн үйл ажиллагааны мөнгөн бус гүйлгээнүүдийг санхүүжилтийн үйл ажиллагааны өр төлбөрийн тохируулга байдлаар дараах хүснэгтэд харууллаа:

Банк болон бусад санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	6,664,207	12,902,177
Тайлант жилд нэмж олгосон зээл	42,162,921	33,453,414
Тайлант жилийн зээлийн эргэн төлөлт	(35,167,228)	(39,647,397)
Мөнгөөр төлөгдсөн хүү	(454,034)	(844,339)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	615,437	774,990
Хорогдуулк ан өртгийн тохируулга	(132,824)	9,411
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө	-	15,951
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	13,688,479	6,664,207

Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	20,564,308	16,656,632
Тайлант жилд нэмж татсан итгэлцэл	30,847,942	36,288,297
Тайлант жилийн эргэн төлөлт	(22,236,181)	(32,599,689)
Төлөгдсөн хүү	(3,861,228)	(2,654,800)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	4,230,461	2,883,462
Гадаад валютын ханшийн хэрэгжээгүй гарз	32,220	(9,594)
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	29,577,522	20,564,308

Бондын өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	17,707,658	6,836,363
Тайлант жилд нэмж татсан бонд	42,812,072	25,620,911
Тайлант жилийн эргэн төлөлт	(51,873,998)	(14,819,994)
Төлөгдсөн хүү	(3,744,475)	(2,070,461)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	3,221,975	2,140,839
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	8,123,232	17,707,658

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

37. Холбоотой талууд (үргэлжлэл)

Холбоотой талуудын нэр	Харьяалал	Хамаарал	Ажил гүйлгээний төрөл
Х.Одонтуяа	Монгол улс	ТУЗ-ийн гишүүн, хувьцаа эзэмшигч	Зээл, итгэлцэл
Б.Анхилуун	Монгол улс	ТУЗ-ийн гишүүн	Итгэлцэл, бонд
Б.Отгондорж	Монгол улс	ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн	Итгэлцэл
А.Асутай	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Зээл, итгэлцэл
Д.Хөхөө	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Бэлгүтэй	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Зээл, итгэлцэл
А.Эмүжин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Ану-Үжин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Амартүвшин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
О.Энхбилгүүн	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Аварзэд	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Г.Бор	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Чингүн	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Отгондорж	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл

37.2 Холбоотой талуудтай хийсэн хоорондын ажил гүйлгээний тооцооны үлдэгдэл

12 сарын 31-ний байдлаарх холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ, тооцооны үлдэгдлийн мэдээллийг дор харуулав.

Мянган төгрөгөөр	2024-12-31	2023-12-31
Холбоотой талаас авах авлага		
А.Алтансүх	317,000	319,616
Бизнес Инвест Девелопмент Моторс ХХК	532,042	-
Бизнес Инвест Девелопмент Технологи ХХК	17,000	5,000
С.Отгонбат	-	31,500
Нийт холбоотой талуудаас авах авлага	866,042	356,116
Холбоотой талд өгөх өглөг		
БИД Ассет ТЗК	3,106,999	-
Нийт холбоотой талуудад өгөх өглөг	3,106,999	-

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

---

38. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага

Бизнесийн хэвийн явцад Компани нь түүний эсрэг нэхэмжлэл хүлээн авч болно. Компанийн удирдлага өөрсдийн хийсэн тооцоолол дээр үндэслэн нэхэмжлэлүүдээс үүдэлтэйгээр эдгээр тусдаа санхүүгийн тайланд тусгасан өр төлбөрийн нөөцийг давах хэмжээний материаллаг алдагдал үүсэхгүй гэж дүгнэж байна.

39. Тайлагналын өдрийн дараах үйл явдал

2024 оны 12-р сарын 31-ээр дуусгавар болсон тайлант жилийн тусдаа санхүүгийн тайлангийн аудит нь 2025 оны 3 сарын 14-нд дууссан. Тайлант хугацаанд гүйцэтгэх захирлын үүргийг Ц.Бат-Эрдэнэ гүйцэтгэж байсан ба 2025 оны 2 сарын 11-ний өдөр буюу тайлант хугацааны дараа Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 02/11 дугаартай "Ажлаас чөлөөлөх, томилох тухай" тогтоолын дагуу Ц.Бат-Эрдэнэ нь үүрэгт ажлаас чөлөөлөгдөж А.Асутайг гүйцэтгэх захирлаар томилсон байна.

40. Тайлангийн орчуулга

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг Монгол, Англи хэл дээр бэлтгэсэн бөгөөд тэдгээрийн хооронд ялгаа, зөрчилдөх зүйл гарвал Англи хэл дээрх хувийг баримтална.